

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 12 kor.
Fél évre . . . . . 6 kor.
Negyed évre . . . . . 3 kor.

Egyes szám ára . . . . . 12 fillér.

Hirdetések díja:

Centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedezményben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRTÉK

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal:

Földes Ede

könyvkereskedése

Bethlen-utca 2. sz. alatt,

hova egy lap szellemi részét illető közlemények, mint az elírások, zetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Kéziratok nem adóznak vissza

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Minden áron.

Az egész ország közvéleménye megmozdult; mindenütt a kiegyezés eshetőségeit tárgyalják. Latva, vagy inkább sejtve azt a makacs harcot, melyet Ausztria kormánya a miénk ellen folytat: természetes ingerültség fog el mindnyájunkat. Ebből az ingerültségből aztán többnyire az az óhajtság szűrődik le végeredmény gyanánt, hogy gazdaságilag szakítsunk Ausztriával.

A kereskedők soproni kongresszusa, hogy megfeleljen a gazdák pozsonyi kongresszusának, egyhangulag állást foglalt az önálló vámterület mellett.

Az iparkamarák debreczeni országos gyűlése válaszul az osztrák iparkamarák berzenkedő és követelő fellépésére, nagy többséggel határozta, hogy a kormányt a közös vámterület megszüntetésére kéri.

Közbejött az az általános, lelkes és imádatserű hódolat, melylyel széles ez országban mindenki Kossuth Lajos drága emlékének adózott; s felebrésztette azt a vágyat, azt az egységben ideális, másokban politikai törekvéssé erősödött vágyat, hogy gazdasági függetlenségünk berendezése által Kossuth programja s minden magyar ember legszebb álma fele, a politikai önállóság fele egy erős lépéssel közeledjünk. Feldobogott lelkünk a büszke örömtől, mikor a hadverő Hollós Matyásnak dicsőségre gondoltunk. S vágyakozva tekintettünk abba a jövőbe mikor a turul madár szárnya csattogása harmincz millió magyar tiszteletet követelő erejét hirdeti a bamuló Európának.

A méltatlankodás pártoskodás, büszkeség és ábrándozás hangulat-világában fogamzott és erősödött meg az a lelkes tüntetés és természet-szerű agitáció, mely az „önálló vámterület” jelszavát irta zaslajára.

Üdvözöljük ezt az élénk mozgalmat, mely gazdasági életünk iránt való intenzívebb érdeklődést és helyzetünk javulása után való erős vágyakozást és törekvést jelent. Mi is hazafias érzésünk lelkesedésünk és kötelességünk szerint hívei vagyunk minden olyan intézkedésnek, mely nemzetünk életeterejét zavartalanabb működésre segíti. Hívei vagyunk tehát az önálló vámterületnek is, hi ezt a mindennek felett álló célt vele

erhetjük el legbiztosabban. Meg is lesz bizonyosan az Ausztriától való gazdasági különválásunk; mert ez a fejlődés törvénye, melynek útjába állani senki sem tud, s nem is akar. Meg lesz azonnal, míhlyt az ország közvéleménye éret megfontolás és komoly meggyőződés alapján követelőleg lép fel mellette. Mikor azonban így a gazdasági különválásnak sziate-szinte a küszöbén vagyunk; mikor csak öt év választ el az új berendezkedés lehetőségétől, korszakosan fontos pillanatától: ezt az életbevágóan fontos kérdést a hangulatok káprázatos színeiből ki kell bontani s leplezetlenül vizsgálni.

Azt követelni, a mit a függetlenségi párt vezérszónoka követelt, hogy minden áron legyen meg az önálló vámterület, s ezzel kapcsolatban a privilegizált hazafiság várából leüzeni és meggyanusítani minden tárgyilagos érvelést, mely ezt a kérdést s a hozzá fűzött vérmes reményeket a szírvány-színekből kivétközvetve akarja tárgyalni; ez már fanatizmus.

A fanatizmus ugyan nagy hatalom; éppen olyan, mint a bibliai szeretet. Lehet vele tömegeket mozgásba hozni; lehet vele az önmegtartóztatást sanyargatásig fokozni. A fanatizmus elfelejteti s élvezetté változtathatja a fájdalmat, gyönyörűséggé a meghalást. A hősiesség csudait lehet vele művelni; erős ellenségeket leverni, országokat hódítani; hegyeket lehet vele kiküzdni, fellegetek megostromolni. De egyet bizonyosan nem lehet vele: pénzt csinálni. Már pedig az ország gazdasági életének berendezése első sorban ilyen költőietlen, ilyen mereven prózai dolgot: pénzesialást jelent. Ezzel fejezzük ki ugyanis a nemzeti tekintélynek és hatalomnak nélkülözhetetlen alapjait szolgáló nemzeti vagyonosodást s vele kapcsolatban államháztartásunk rendezett, sőt virágzásra képes állapotát.

Az a „minden áron” nagy hangu, de meggondolatlan jelszó. Azt a „minden árat” nemcsak azoknak kell megfizetni, a kik hangoztatják, hanem az egész országnak. Kockázatos terveket a maga zsebére csinálhat bárki felelőség nélkül; de egy egész ország zsebere nem lehet, nem szabad sem kaprázatot, sem kockázatot csinálni. Mikor gazdasági kérdéstről van

szó háttérbe kell szorítani minden mellektekintetet, a mi tiszta látást akadályozhatná; ilyenkor csak a kétszer-kettőre szabad hallgatni, ha nem akarunk magunk is csalódni, másokat is amitani. Esményeket ápolni és hangoztatni, hogy az emberek lelkeben állandó vezérfényül égjenek és mutassák meg azt az egyedül helyes irányt gondolkodásnak, érzületnek, vágyaknak és törekvésnek, mely fele biztos lépésekben közelednünk kell; ez kötelesség. De felejük repülni, míelőtt szárnyunk tolla megerősödhetett volna, ikaruszi veszedelemmel járhatna. Ikarusz lebukott és beléhalt a tengerbe; mégis meg volt legalább az a dicsősége, hogy merészen a nap felé közeledett. De rosszul számítani, vagonvilág bukni s veres verejtékkel szerzett értekeinket árverési hiénák kezében látni: nemcsak szerencsétlenség, hanem szegény is.

A kétszer-kettő óvatosságra int bennünket. Arra figyelmeztet bennünket, hogy emek az országnak ma még tulnyomó része, 70 százaléka, tehát 12 millió polgára mezőgazdasággal s általában nyerstermeléssel foglalkozik; ezzel keresi kenyerét, ebből szerzi közterhekre való költségeit, ebből szerzi, már a kinek juthat, csekély fölösleget. A nyerstermének ára, különösen a gabonáé, ma is alacsony; mutatja azt, hogy még vám nélkül is erős versenyvel kell küzdenünk. A földbirtok 80 százalékát ma is nagy adósság- és kamatterher nyomja; pedig ha nem is előkegy, de elég biztos piacunk van Ausztriában. Gondolnunk kell arra, hogy ha mi vámot vetünk az osztrák iparczikkekre, ok vámot vetnek a mi terméyeinkre; sőt arra az eshetőségre is, hogy ezt a biztos piacot, legalább egy időre elveszítjük. Akkor aztán, ha előre nem sikerült új piacról gondoskodnunk: a gabonáár még mélyebbre hanyatlík; a kamatterher még magasabbra emelkedik; s államháztartásunk rendje és vele állami tekintélyünk is meglazul. Előttünk van Háromszek példája. Egy-két évtizeddel ezelőtt virágozó ipara, vagyonos iparos-osztálya volt; s ma ipara nincs, népe kivandorol. Nem egyedüli hanem mindenesetre fontos oka ennek az is, hogy Romania vámmal sújtotta a magyarországi iparczikkeket.

Azonban a hazai iparnak kedvezni fog az önálló vám-

TÁRCSA.

Emlék.

Előttem áll még könnyező alakja,
Meg látom őt némán merengni el;
Fülemben cseng a dal, melynek szavára
Vgy el fogult a hullámzó kebel.

Vig társaság volt a kicsiny szobába,
Vigan csengett-zengett a czímbalom.
„Páros élet a legszebb a világon...”
S fel-felkaczagtunk a pajzán dalon.

A czímbalmon a míg a páros élet
Nevetve játszadozva fut tovább.
Kezembe' már a nyirettyű szeliden,
Lágyan susog egy bús melódiát...

A nevető ajk bár kacagni kész még,
Már ott tanyáz arcán a búbanat;
A dal mellé elő szöveg lesz arca:
„Sirtam, sirtam eleget utánad!”

Szelid-merengőn néz a semmiségbe,
Tán' édes, bús regén gondolkozik,
... Midőn egymásnak boldogan mesélték
A szerelemnek édes álmait...

Álom, valóban álom volt egészen,
Miből a bús valóra ebredett,
Hisz' oly fájdalmasan zokog a nóta:
„De megvettem a hűségedet...”

S míg földre néz két szép szelid szemével,
Szempilláin két nagy könnyesepp ragyog...
Nem titkolá a fájdalmat, a könnyet,
Feledte tán, hogy én is ott vagyok...

Tudja Isten! — Én is ugy elfogódtam,
A sirás bennem is ugy bukdosott...
Az a könnyesepp, az a halvány, szelid arc
Lelkemre oly nehéz követ dobott!

Én Istenem! bocsáss meg, — kis galambka
Szivére hogy borút hozott dalom,
Ha tudtam von', hogy fáj az ő szívének,
A hurokat enyhébben hangolom...

Tovább nem bírtam őt így látni, nézni,
Fájdalma bennem is visszhangra kelt...
Sietve mentem át a más szobába,
Hogy könnyeim a borba fojtsam el...

A gálósi bíró lánya.

— Ballada. —

A hogy Nagyalgoston kipirult a hajnal,
Gálósi leányok felő suttagással
Beszélék egymásnak:
„Bíró Zsuzskáját
Reggelre az ágyban meghalva találták...”

„Isten büntetése!... A sors keze rajta!!
Hogy a szeretőjét hűtlenül elhagyta!”
— — „Messeje idegenből
Régi szeretője
Jöhet majd, — siethet már az esküvőre!”

Másnap délutánra már el is temették,
Öreg földbe tették szép fiatal testét.
Szánakozva mondta
A ki elkísérte:
„Szegény Barna Pista! Jaj, de kár lesz érte!”

Harmadnap reggelre a gálósi posta
Pecsetes levélben az örömhirt hozta:
— — „Nemsoká ott leszek...
Pünkösdi hajnalára,
Hazaeresztettek hosszú szabadságra.”

Gálósi legények piros pünkösdi napján
Szomorun ballagnak a gálósi utcán...
Siró harangszónál
Csendesesen rebegik:
„Szegény Barna Pistát délután temetik!...”

Tóth Gyula.

Jóslat.

Majd ha az ősz hideg keze
Homlokodra barázdát von,
S ajkad édes mosolygása
El fog tűnni, mint az álom,
S a hol eddig napsugár volt
Hulló csillag fénye támad,
Pillanatnyi fénye mellett
Megismered mi a bánat.
És ha ekkor reményt veszelve
Megutárod a világot,
Ifju hévvel elvezetlek
Megnézni a mennyországát...
Hulló csillag fénye mellett
Lelked vissza tér a multba,
A tavaszi napsugárhoz,
Hogy boldog légy, szeress újra!

terület. Ez mindenesetre be fog következni. De csak úgy, ha előbb az ország a mezőgazdasági válságot sikerrel kiállta. Mert szegény országban nem lehet ipart csinálni semmiféle határozattal, semmiféle erőszakkal.

Nem jó szolgálatot tesznek a közügynek, a kik az önálló vánterületet a hazafias jelszók szótárába feleltették. Jelszók nagy hangon való hajgálása általában sem szerez okos emberek előtt ma már hazafias érdemet. Idejét multa az már, hogy az emberek a hazafias keserűség váidi vagy hamis páthoszával szerepet vigyenek, népszerűséget szerezzenek. Szerény hang és kevés szó mögött gyakrabban lehet mély érzelmeket, erős akaratot, önfeláldozó tevékenységet találni. A túlságos magas hang többnyire erőltetett dolog; rendesen onnan szokott hallatszan, a hol elni akarnak belőle. Gazdasági kérdésből kétszeresen kár pártpolitikai tőket gyártani, mert pártsemponatok szerint csoportosítják, tehát már eleve megosztja az embereket. Ausztriában bizonyára örülnek rajta, mert így az önálló vánterület eszméjét csak az ellenzéknek tulajdoníthatják. Lám! a Kossuth-ünnep szép, sőt felséges volt országserzte. De csak azért lett ilyen, mert nem csináltak belőle pártpolitikát; nem használták ki a Kossuth nevéhez fűződő nagy nemzeti eszméket pártcélokra.

Az a „minden áron“ tehát nagyon helytelen követelés. Az a kormány, a melyik minden áron meg akarja csinálni a gazdasági önállóságot megbocsáthatatlan vetket követne el nemzete érdekei ellen. Csak akkor szabad megcsinálni, ha nyilvánvaló anyagi haszna lesz belőle az országnak. Nemetszág megnyitotta ipar-czikkei számára Ázsiát. Anglia biztos piacot hódított Afrikában; az államok általában gazdasági érdekeik kicserélése végett szövetséges társakat keresnek. Mi is csak úgy bonthatunk fel egy meglevő gazdasági szövetséget, ha előbb új piacot biztosítottunk mezőgazdasági terményeink értékesítésére. L. I.

SZEMLE.

Darányi miniszter székelyföldi utja. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a székelyföldi gazdasági viszonyok tanulmányozása céljából valószínűleg látogatásával fogja szerencsétlenni ez évben még a Székelyföldet. A miniszteri látogatás utiterve már el is készült, hogy azonban azt milyen hónap hányadik napján valósíthatja meg, jelenlegi elfoglaltsága folytán, tudni nem lehet.

Országos ipartestületi gyűlés. F. hó 18-án és következő napjain tartották Nagyváradon a hatodik orsz. ipartestületi gyűlést, mely iránt oly nagy volt az érdeklődés, mint az előző ülések egyike iránt sem. Oka ennek az a nagy pangás és tespedés, mely évről-évre nagyobb

Hozzá.

Mig a hajnal rózsafénye
Játszik lenge természetdel,
A ragyogó csillagokra
Mosolyogva tekintesz fel.
Majdha a nap hő sugára
A gondtalan szívre téved.
Akkor fogod csak megtudni,
Mi az ábránd, mi az élet!

Sz. Thott Károly.

Esti órák.

Alkony szállt a kis szobára,
Fellobog a lámpa lángja,
S a mig nézem elmerengve,
Váltakozva két szívembe
A szerelem égő vágya,
És a multnak gyászos árnya.

Megtelik a lelke vágygyal,
Szerelemmel, napsugárral;
A reménység szívárványa
A boldogság tündér álma,
Két szívemben csengve-bongva
S messze tünik bűja, gondja.

Majd a kétkedésnek átka,
Lelkem a valóra rántja;
Visszasír sok tűnt reményem,
A mi elmúlt újra érzem
A régi seb ismét eget,
És óhajtom színt' a véget.

Egyszer remény, máskor könnyek,
Váltakoznak, tűnnek, jönnek.
Meglöbög a lámpa lángja,
Mintha szellemcsapat járna,
S a mig nézem elmerengve,
Könny s mosoly ül a szemembe.

Tolvaly Géza.

súlyal nehezedik az iparosra és melyből még mindig nem látszik sehoh kibontakozás. A nagygyűlés tárgyai mind olyanok voltak, melyeket a hazai iparosság e kibontakozásra nézve kívánatosnak tart, mint első sorban is az önálló vánterület követelése, továbbá az ipartestületek országos szövetségének létesítése, az ipartörvény módosítása, a betegsegélyezési ügy reformja. Azonkívül számos indítványt tárgyalt a nagygyűlés, melyekben az iparosok különböző bajait és sérelmeiket adták elő. Úgy ez a tárgysorozat, mint az előterjesztett indítványok mind azt bizonyítják, hogy a magyar ipar súlyos helyzetben van és elerkezett már a végső ideje annak, hogy a hazai iparosság ügyen minél hathatósabban segítsenek. Az iparosok határozati javaslataikban az országgyűléstől kérnek majd orvoslást. Remélhető, hogy az iparosság jogos kívánságai a teljes méltánylásra találnak.

Visszaemlékezés a 30 éves találkozóra.

Hároméves év, az idő hogy eljár...

F. hó 11. és 12-én örömmünnepe volt azon ifjaknak, kik 1872. júniusban tettek érettségét. 11-én gyülekeztek az ország minden részéből — az akkor még csupasz-szájú ifjak. — most, mint kopasz férfiak. Mindenkünknek volt egy-két pajtása, a kit nem tudott felismerni, bár mint igyekezett is. Azon azonban mindnyájan elcsodálkoztak, hogy én 30 hosszú év alatt sem tudtam megőzni. Mielőtt a találkozó egyszerű, de lélekemelő ünnepélyt elmondanám, leírom azoknak neveit, a kik az élet 30 évi küzdelmeiből meg, habár itt-ott megtépve is a vihartól, de egészséggel kerültünk ki; sőt némelyikén annyira nem látszik az élet vihára, úgy néz ki, hogy még egy 30 éves találkozóra kötelezhetné magát. Jelen voltak: Bodola László esztergomi tanár, Kovács Árpád mérnök Budapestről, Diószegi Samu mérnök Udvarhelyről, Cseli Pál erdősz, Ferenczi Albert állomásfőnök Brassóból, Nagy Károly erdőtanácsos Budapestről, Gidófalvi Béla számtanácsos Lugosról, Sebestyén Sándor polg. isk. tanár Nagyenyedről, Kelemen Győző márkosfalvi pap. Nem jelentek meg de táviratban kimentettek magukat: Fülel Károly tanár Pozsonyból, Domokos József bányafőnök Sövérről, Kovács Bálint orvos Bártászelekről. Mint vendégek: Horváth Miklós főszámvevő Nagyenyedről, Szabó Gyula maroscsucsi tanító, kik Marosvásárhelyt tettek érettségét ugyanazon évben, s mint osztálytársunk Budai Elek décsi tanító, Winkler János kereskedő. Közös vacsoránk volt a Két Hattyuban 11-én este, hol a 12-iki programot állapítottuk meg. 12-én reggel 8 óra gyülekezés a kavehába, (e helyett jobb lett volna a sültés-piaczon, hadd láttuk volna, kinek van még meg a deakkori gyomra); onnan a Bethlen-kollégium dísztermébe gyűltünk fel, hol Kelemen Győző gyönyörű, szívből jövő imát mondott, ez ima alatt minden szemben könny esillogott. Igazi áhitattal imádkoztunk az egek urához, hogy minket megtartott; még négy kedves iskolatársunkat elragadta a halál kikelő bizonyára mi jobbak nem voltunk.

Mikor az imát bevégeztük, toppant be Sándor János nyug. szászvárosi tanár, ki a IV. gymu.-ban volt osztálytanítónk.

Az ima után Ferenczi Albert — ki a találkozó előkészítésén fáradozott — üdvözölte az egybegyűlt tanuló-társakat, és az elhaltaknak életrajzaikat rövid vonásokban elmondotta.

Azután a jelenlevők mondták el élettörténetüket, bizony változatos, tanulságos volt majdnem mindenké. Az életrajzok elbeszélése után, Ferenczi indítványára a Bethlen-szobor javára 92 koronát gyűjtöttünk, melynek átadásával Sebestyén Sándor helybeli iskola-társunkat bíztuk meg. Ezután Váró Ferenc és Bartha Zsigmond tanár urak szíves kalauzólása mellett megnéztük a kollégium mintaszerűen berendezett könyvtárát és fizikai laboratóriumát. Minő haladás, mekkora gyűjteménye a tanszereknek áll a mai fiatalok rendelkezésére a régi időkhez képest.

Ezután testületileg lementünk tisztelni egyetlen élő tanarunk, Herepei Károly bácsihoz. Itt is egy igen kedves és érdekes jelenet volt. Az öreg elérkezve köszönte meg a látogatást és mindnyájunkat egyenként megölelt. Hogy felvidítsam az öreget, arra kértem, ne szólítson fel az algebrából, mert nem készültem el és nem akarom a „régie feleleteimet elrontani.“ Mire az öreg nagyot nevetett.

Azután a „Központi“ ban gyűltünk össze a fehér asztalnál, vendégül hívta meg Nagy Lajos rektor-professzor urat. A kitérő ebéd mellett mint egy négy óráig csevegtünk tanuló-életünk egy s más mozzanatról. Az ebéd alatt nem mertem Winkler Jani mellé ülni, féltem, hogy eszébe találna jutni a Maksai Károly osztálytanítónk parancsa: „Huzzad kettő Szabónak a fülét“, melyet ő és másik szomszédom, Veres Zoltán készséggel teljesítettek, de nem mindig az én

megelegedése-re. A közében elhatároztuk, hogy 1907. okt. 15-én megint össze fogunk jönni, ha Isten életünkét megtartja. Azután Horváth Miklós barátunk kalauzólása mellett megnéztük a vármegyeházat, azután a Két Hattyuban töltöttük az időt addig, míg a vonat mindeniket széthordott állomáshelyeinkre.

Vajha e kellemes találkozó még vagy 4-szer megtehető.

Nagyenyed, 1902. okt. 18.

Szabó Gyula.

Szólészeti és borászati tanfolyam.

Folyó hó 18-án végződött be a szólészeti és borászati tanfolyam őszi ciklusa, melyen újabban 16 néptanító nyert képesítést a gazdasági ismételő iskolákban a szőlőművelés tanítására. Ezen tanítók közül 2 nyert kitünő oklevelet s ez mind a kettő vármegyénk tanítója. 6 jeles, 4 jó és 4 elégséges képesítést. A fásoltásban — dacára, hogy száraz vészöböl ojtottak — átlag 22%-ot értek el, a mi nem megvetendő eredmény.

Azokban nem arról, akarok én tüzetesen beszélni, hanem arról: van-e gyakorlati eredménye ezen tanfolyamoknak?

Van is, nincs is.

Ha olyanokat vesznek fel a tanfolyamra, a kiknek nemcsak hajlamuk van a szólészeti iránt, hanem némi gyakorlati képességük is, úgy ezek a 4 hetős tanfolyam alatt hiányos ismereteiket kibővíthetik és megrögzíthetik, esetleg téves fogalmaikat kiigazíthatják, ha pedig sem vonzalmuk, sem semmimé ismeretük nincs; úgy ezekre nézve elveszett úgy az idő, mint a ráfordított költség, a mint a tanfolyam alatt meggyőződtem.

Van értelme és gyakorlati haszna is, ha az iskola-fentartó állam, község vagy felekezett mind azt a segéd-eszközöket megadja, a mi a tanítás gyakorlati céljára szükséges. Legalább 50 □ öl anyatelep, 50 □ öl oltvány-iskola és 100 □ öl termő szőlőterület, hol a szaporítás, ojtás és a szőlőművelés nemcsak a növendékeknek, de a felnőtteknek is szemleleti oktatásához szükségesek.

Ezenkívül néhány olló, ojtókés és egy permetezőgéppel az iskola okvetetlen el legyen látva. Ez a tanítás sikerének „konditio sine qua non“-ja. Ezek hián a tanító ügybuzgalma, képessége, fáradsága kárba veszett.

Ma már a szőlőkultúra értelmes, szakavatott munkást igényel. Lejárt már a földes urak ama tubizkodott mondása: „az én vinczellerem többet tud és jobban kezeli a szőlőmet, mint a tudományos vinczeller.“ Hiszen tapasztalatból tudom, hogy a mai generáció még úgy sem tudja a szőlőt művelni, mint a jobbágyak idejében műveltek. Az a régi gazda értett úgy, a hogy hozzá, de a mostani nem. Egy egész új szőlőművelés osztályt kell nevelni. Ez a tanítókra vár, de a tanító ezen követelménynek csak úgy tud megfelelni, ha neki segítségére lesznek és megadják mind azt, a mi sikeres munkálkodásához szükségesek.

Ezen kis kitérés után, midőn társaim nevében köszönetet mondok a nagyenyedi m. kir. vinczeller-iskola tanári karának ügybuzgó fáradozásáért, különösen hálás köszönettel vagyunk Bergleiter József szólészeti felügyelő úrnak, mint előadónak ügybuzgóságáért, lekötelező finom modoráért, melylyel hozzánk viseltetett.

Arra kérjük, hogy midőn a nagyméltóságú földművelésügyi miniszter úrnak jelentést tesz a tanfolyam eredményéről, egyúttal azt is hangoztassa, hogy jövőre a tanfolyamokat úgy osszák be, hogy a tavaszi ciklusba a zöldajtás, az őszi a szüret és metszés okvetlen benne legyen, mivel ez mind a kettő igen nevezetes munka és ezt rajzból és könyvből nem lehet megtanulni.

Ezt gyakorlatban kell látni és megcselekedni, különben úgy járunk vele, mint az a német tudós, a ki két vastos kötet könyvet írt a buzáról és midőn egy szép buzatábla mellett elhaladt, csudálkozva kérde fuvarosától — micsoda növény ez itt ekkora tömegben?

Nagyenyed, 1902. október 18.

Szabó Gyula,
képesített borász.

Vegyes hírek.

— Lapunk t. olvasóit kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen be-
küldeni sziveskedjenek.

— **Hangverseny.** A székelykereszturi „Székely-Társaság“ dalkara, a nagyenyedi „Székely-Társaság“ pártfogása mellett, székely kulturális célok javára f. hó 19-én d. u. 3 órakor hangversenyt rendezett a Bethlen-kollégium dísztermében. A nevezett dalkar kilenc tagból áll; mindenik tag kitünő hangnnyal, iskolázottsággal és különösen kiemelendő kitarással bír; úgy, hogy bár a megelőző estét is áténekeltek, a

hosszu és nehéz énekszámok egy cseppet sem farszították ki őket. Erősen és tisztán csegett a hangjuk a program végén éppen úgy, mint az elején. Minden darabjuk szép volt; mindegyikkel lekötötték a — sajnos — gyérszámú közönség figyelmét; mindegyikkel egy jó nagy lépést haladtak rokonszenvünk megnyerésében, meghódításában. De különösen ki kell emelnünk a program harmadik számát: az „Eredeti Székely Dalokat”, melyeket a kar kitűnő vezetője, Vegler Gyula székelykeresztúri tanár alkalmazott férfikarra. A közönség elragadtatása valóságos viharos tetszenyilatkozatokban tört ki elemi erővel. A dalkar számai között kedves epizódul szolgált Tóth Vilmos monológja, Ince Miklós szavaltata s a remek szép vonósnegyedtet melyet képezdei növendékek adtak elő Veress Gábor képezdei tanár vezetése és harmonium kísérlete mellett. Az előadott darab Bach Sándor „Meditation”-ja volt.

Általában a hangverseny feyves sikerű volt; sajnáljuk, hogy csak kevesen hallgathatták; de, a kik nem voltak, azok még inkább sajnálhatják. Nagy élvezetet, nagy köszönetre való erdetet szerettek minálunk a székelykeresztúri dalkar kedves, derek és lelkes tagjai. Köszönjük, hogy vándorutjukban minket is fekerestek; óhajtuk, hogy mihamarabb ismét városunkba üdvözölhessük őket. A hangverseny összes bevétele: 96 kor. 50 fillér; ebből felülfizetés 5 kor. Felülfizettek: br. Bánffy Kazimir 2 kor., br. Bánffy Kazimirné 1 kor., br. Bánffy Marianne 1 kor., Halmágyi Antal 1 kor. A helybeli Székely-Társaság tagjai ez alkalommal kedélyes lakomára gyűltek össze a Két Hattyú vendéglő ettermében. Felköszöntöket mondottak: Zayzon János társ. titkár a nagyenyedi Székely-Társaság nevében a vendég dalkarra, Szász Ferencz tanító Nagyenyed városára és a koll. tanári karra, Fogarasi Bela koll. igazgató a vendégekre, Baczó Lajos Vegler zenetanarra, Vegler az enyedi közönségre, Baczó L. Zayzon J. és Sándor Ignác társ. titkárokra, Bálint János a székelymunka diadalára stb.

— **Gyászshir.** Bartha Győzőné Almásy Veronika, Bartha Győző kir. törvényszéki bíró neje, életének 53-ik, boldog házasságának 17-ik évében folyó év és hó 21-én hajnali 3 órakor szívvelhűdés következtében váratlanul elhunyt Gyulafehérvárról.

— **A székelyek sorsa Romániában.** A Bukaresti Magyar Újság-ban olvassuk a következő szomorú hírt: Brailán, mint tudósítónk írja, a bevándorolt munkanélküli székely családok száma annyira elszaporodott, hogy a város önkormányzata őket s takarítani, fat vágni osztja fel, hogy éhen ne haljanak. Mindenesetre megdöbbentő dolog, hogy a kivándorolt, szegény honfitársaink sorsáról egy idegen állam közigazgatása kénytelen gondoskodni, hogy megóvja őket az éhenhalástól.

— **A cigány-ügy rendezése.** Csaknem valamennyi törvényhatóság föliratban kérte a vándorcigányok megrendszabályozását és az ügynek törvény útján való rendezését. Szell Kálmán most megkezdte ennek a munkáját. A jövő hónapra aukétet hív össze, melyen szakértők fogják az ügyet megvitálni és e tanácskozás után remélhetőleg gyorsan megszületik a törvény útján való intézkedés.

— **Dobogó-fürdő elárverezték.** A Székelyegyleti első takarékpénztár csődbejutása folytán, a tömeg javára tudvalevőleg Ugron Gábor — ki több mint 600 ezer koronáig van az említett pénztárnál érdekelve — összes ingó- és ingatlanára végrehajtást vezettek. Így került az Ugron-család kedves nyaraló helye, Dobogó-fürdő is árverés alá. Az árverés 15-én ejtetett meg, s a mintegy 4 holdnyi beépített területet, borvizfürdőt és kutat és mintegy 100 holdnyi arányjogot Lővéte község közbirtokossága vette meg 10 ezer 792 koronával.

— **Az egerek és a vaddisznók.** Az egerek ebben a gazdálkodási évben Parajd és környékén oly rengeteg mennyiségben el voltak szaporodva, hogy ó apróságuk ily tengerenyi elszaporodására öreg emberek is alig emlékeznek. Meg is dézsmálták a vetéseket alaposan már kezdetben sőt későbbi munkakeresletük tekintetében sem mutatkozott pangás, mire nézve az aratási saison kedvező előnyöket nyújtott számukra, persze a gazdák nem kis kárára. Nagyobb baj, hogy a vaddisznók minden tilalom dacára, egész falkáként csatangolják be a kukoriczások földeket s a gazdák pástortüze, furulyája, trombitája, tókalása, kurjongatása stb. dacára is csapnak fölötté káros szüreteket.

— **Beóthy Zsolt** gyönyörű emlékszerzője, melyet a múlt hónapban tartott a zilahi Wesselényi-szobor-leleplezése alkalmából, most egész terjedelmében — sőt némi bővítéssel is — megjelent a Wodianer-féle Magyar Könyvtár 301-dik számában. A nagyérdékű fűzet, melyet Wesselényi egy kitűnő arcképe is díszít, mellesleg nyitja meg a kitűnő vállalat új folyamát. Ára 30 fill.

Közgazdaság.

A deliblati homoki szőlők.

Érdekes adatokat olvashatunk a „Kiserletügyi Közlemények” cz. folyóirat legutóbbi számában a deliblati homokon telepített szőlőkön eszközölt kísérletekről. A növénytermelési kísérleti állomás ugyanis folytatta az elmúlt évben nevezett szőlőtelepen megkezdett műtrágyázási kísérleteket, mert első évi eredménye alapján még nem mondható eléget annak okszerűségéről és jövedelmezőségéről. A közlemény szerint a 18 helyen folytatott kísérletnél csakis egy esetben nem mutatkozott a műtrágya hatása; a többi helyen a musttöbbség katasztrális holdanként 36—2440 liter között ingadozott és pedig öt esetben a többség 500 literen alóli, két esetben 1000 literen alóli, nyolcz esetben 2000 literen alóli, két esetben pedig 2000 literen felőli.

A felhasznált műtrágya a must cukortartalmára is lényeges befolyást gyakorolt. 14 helyen határozták meg a must cukortartalmát, s a 14 eset közül egy a műtrágyázott, mint a trágyázatlan parcella mustjának cukortartalma egyforma volt 7 esetben; a fennmaradó 7 kísérletnél pedig a cukortartalom 1—4% al emelkedett.

Jövedelmezőség tekintetében is nagyon kedvező eredményre vezettek, e kísérletek, amennyiben a beérkezett adatok szerint volt rá eset, hogy egy hl. musttermésköbbség elállítására 4 korona 10 fillerbe került. A közlemény írója szerint ha felvesszük, hogy a must hektoliterje csak 20 koronával értékesíthető — pedig a deliblati homoki szőlőkön magasabb áron értékesítik — akkor 500 liter termésköbbség megtéríti a két évi műtrágyázás összes költségeit.

Közlemények kertmivvelés és mezőgazdaságról Mühle Vilmostól Temesvárról.

Gyöngyvirágot télen virágzásba hozni.

Gyöngyvirágok. A világ kedveltjei. (Convallaria majalis major.) Az igazi, nagyvirágú kerti gyöngyvirág. Az erdőben szedett, vad gyöngyvirágokat hajtásra nem lehet használni. — Gyöngyvirágokat csak november végén vagy december hóban lehet szállítani, ha már beállt a fagy. Kertészek, kiknek üvegház áll rendelkezésükre, többféle módon hajtátnak. A gyöngyvirágok megérkezéskor azonnal homokba sorban beasandók és a nagy fagy ellen szénával vagy mással óvandók. — Cserépebe 10—15 drb. ládába 50—200 drb. közönséges földbe, vagy földdel kevert mohába sorba ültetendők és azonnal igen meleg és sötét helyre állítandók. Szeretik + 24—30° R. foknyi meleget. (Többet azonban nem szabad adni, mert különben úgy a csira, mint a virágok elromlanak.) A csirákat még 5—6 cm. magasságban mohával kell betakarni és igen nedvesen tartani. Mihelyt kihajtottak és virágbimbók mutatkoznak, kevés világosságot engedünk rájuk és lassankint mindig többet, míg teljesen kinyíltak, mikor is világos, nem oly meleg helyre állítandók hogy hosszabb ideig viragozzanak.

Magánosak, kik üvegházzal nem rendelkeznek, a hajtáshoz cserépeket, sőt kis szivarládákat is használhatnak, melyeknek feneké többször átlukasztandó. Ilyen ládikákba 25—40 drbot lehet ültetni, de ültetés után egészen betakarandók mohával, mely naponta többször 24—30° R foknyi meleg vízzel megöntendő. Ezt a mohacsomagot plehtányra, mely vízzel van telve, a kályhára kell tenni és különösen ügyelni, hogy meleg legyen. — 2—3 hét múlva már viragoznak és akkor ablakba állíthatók.

Jöremény-foki gyöngyvirág.

Freesia odorata refracta. A Jöremény-fokról való új gyöngyvirág az utolsó evék legjobb és legszebb virághagyma-behozatala. — Mindenki, akár laikus, akár szakértő, megszereti e virágot, ha egyszer tenyésztette, mivel tenyésztésük könnyed, virágzásuk és illatuk páratlan.

5—8 gumó jó földdel telt cserépebe ültetendő, mely a szabadban felhomályos helyre állítandó. Mihelyt a fagy beáll, középmelleg ablakba állítandók. Igen meleg helyiséget nem szeretnek, de a hideg árt nekik. Ha a gumók júliusban ültetettek, akkor már karácsonykor viragoznak. Virágzásuk hónapja szerint ültetendők. Virágzásukig 5 hónapra van szükségük; e szerint legjobban ültetendők júliustól deczemberig. Virágzás után keveset, később egyáltalában nem öntözendők és ha leveleik kiszáradtak, a gumók kiveendők és néhány hónap múlva megint használhatók. — A gumók legnagyobbikja nem nagyobb mint a nagyoró, sőt vannak olyan kicsinyek is, mint a buzaszem, de azok is hoznak virágot.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában

Ritka alkalom olcsó tűzifa bevásárlásra.

Alulirt ezennel a t. cz. közönségnek becses tudomására hozom, hogy a szentkirály-utcai **faraktáromat** az állomáshoz fogom **áthelyezni**. Ez okból jelenleg a faraktáron lévő hántott tölgyfát **leszállított árakban árusítatom**, t. i. egy méter, mely 120 cm. magas 4 kor. 80 fillér, egy méter, mely 100 cm. magas 4 korona.

Megrendelések még a régi raktár és irodahelyiségben csak is készpénzfizetés mellett eszközölhetők.

Teljes tisztelettel

Klemm Pál.

508 3—4

Arverési hirdetmény.

Alulírott mint vb. Zelechowszky János tömeggondnoka ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék mint csődbíróságnak 8326—902. csődszámu végzése alapján Zelechowszky János csődtömegehez tartozó ingóságok, u. m. cipő- és csizma-bőrök, talpak, cipő- és csizma-szegek, üzleti berendezés stb. nyilvános árverésen eladatni fognak.

Mely árverésnek a 8326—902. csődszámu végzése folytán a helyszínen, vagyis Gyulafehérvárt a vb. üzlet-helyiségében leendő eszközzésére **1902. évi november hó 3-ik** napjának d. e. 9 óraja határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a leg-többet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ába megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Gyulafehérvárt, 1902. évi október hó 21-ik napján.

Dr. Felszegi Lajos,

tömeggondnok.

522 1—1

Sz. 2437—1902.

tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. bíróság mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Patria” balázsfalvi takarékpénztár részvénytársaság végrehajtónak Teteuhja Nikulae végrehajtást szenvedő ellen 1600 kor. s jár. iránti végrehajtásos ügyében a mihálzfalvi 123 sz. tjkvben A + 1 r. 212, 213 hr. sz. ingatlanára 493 kor., a 2. r. 788, 789, 790, 791, 799, 801 hr. sz. 477 kor., a 3. r. 924, 925 hr. sz. 498 kor., a 6. r. 1531, 1532 hr. sz. 177 kor., a 7. r. 1699 hr. sz. 30 kor., a 8. r. 1966, 1967, 1968, 1969 hr. sz. 268 kor., a 9. r. 2174, 2175 hr. sz. 156 kor., a 12. r. 2356, 2357 hr. sz. 42 kor., a 13. r. 2503 hr. sz. 71 kor., a 14. r. 2639 hr. sz. 80 kor., a 17. r. 2940 hr. sz. 19 kor., a 20. r. 3218 hr. sz. 84 kor., a 21. r. 3250 hr. sz. 67 kor., a 22. r. 3263, 3264 hr. sz. 187 kor., a 25. r. 3715 hr. sz. 43 kor., a 26. r. 3794 hr. sz. 120 kor., a 27. r. 3844 hr. sz. 123 kor., a 28. r. 4051 hr. sz. 21 kor., a 32. r. 4832 hr. sz. 138 kor., a 33. r. 4975 hr. sz. 308 kor., a 34. r. 5196 hr. sz. 96 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1902. évi november hó 17-én** d. e. 10 órakor Mihálzfalva községánál tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is el fog adatni.

Arverezni szándékozók kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság mint tlkvi hatóságtól.

Balázsfalván, 1902. évi augusztus hó 2-án.

Csiszér,

kir. aljárásbíró.

515 1—1

Sz. 2431—1902. tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Berkár Juon nagycesergedi lakos végrehajtónak özv. Magineau Ágostonné Popa Lina nagycesergedi lakos végrehajtást szenvedő ellen 448 kor. s jár. iránti végrehajtásos ügyében a nagycesergedi 10 számu tjkvben A + 1 r. sz. 300 hr. sz. ingatlanára 320 kor., 2. a. r. 301/1 és 302/2 hr. sz. 188 kor., a 3. r. 378, a 56 hr. sz. 105 kor., a 4. r. 434 hr. sz. 17 kor., az 5. r. 913/1 hr. sz. 98 kor., a 6. r. 2086/2 hr. sz. 55 kor., a 7. r. 2259/3 hr. sz. 16 kor., a 8. r. 3690/21 hr. sz. 50 kor., a 9. r. 4336/3 hr. sz. 32 kor., a 10. r. 4993/3 hr. sz. 69 kor., a 11. r. 612/67 hr. sz. 6 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1902. évi november hó 18-án** d. e. 10 órakor Nagyceserged község előjáróságánál tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is el fognak adatni.

Arverezni szándékozók kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Balázsfalván, 1902. évi augusztus hó 20-án.

A kir. járásbíró:

Enyedy Lajos,

kir. it. táblai bíró.

518 1—1

Agrár takarékpénztár részvénytársaság Marosvásárhelyt.

Teljesen befizetett **részvénytőke egy millió korona.**

Üzletköre kiterjed a bank és takarékpénztári ügyletek minden ágára.

1. **Jelzálogkölcsonöket** nyújt földbirtokra első (és esetleg második) helyen való bekebelezés mellett:

a) 15—20 évi tartamra a tőke félévenkénti részletekben való visszafizetése mellett, 600 koronától kezdve;

b) törlesztő-kölcsonöket 50 évig terjedhető időre a tőkét és kamatot is magában foglaló félévi annuitások ellenében.

2. Leszámitol 6 hónapi lejáratig terjedhető váltókat betáblázás mellett vagy anélkül.

3. Elfogad **takarékpénztári betéteket** könyvecskére vagy folyószámlára, és azokat rendszerint **felmondás nélkül fizeti vissza.**

4. **Lombárd-kölcsonöket** nyújt tőzsdén jegyzett értékpapírokra.

5. Bizományi ügyleteket eszközöl, kifizetéseket és beszedéseket teljesíti a bel- és külföld bármely jelentékenyebb piacára. Vásárol és elad értékpapírokat, külföldi váltókat és pénzeket. Elfogad letéteket megőrzés végett.

6. Képviselet az 1831-ik év óta fennálló legnagyobb biztosító intézetet a Triesti Általános Biztosító-Társaságot (Assicurazioni Generali) és eszközöl tűz, jég, élet és baleset, valamint betörés elleni biztosításokat a legolcsóbb díjak mellett.

Az Agrár Takarékpénztárnak **Nyárad-szeredában és Erdőszentgyörgyön is van fiókintézete.**

511 1—3

436—1902. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a marosvásárhelyi kir. törvényszék 1900. S. p. II. 1033. §-számu végzése következtében dr. Schvarecz Gyula ügyvéd által képviselt Schvarecz testvérek özég javára Pongacz Gerő ellen 781 kor. 22 fillér s jár. erejéig 1902. évi augusztus hó 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1680 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 5 boglya széna, 80 kalangya zab, 250 veka zab és 4 kancza nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a vizaknai kir. járásbíró 1902. évi V. 235. §-számu végzése folytán 781 kor. 22 fillér tőkekötés, ennek 1900. évi december hó 15. napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 155 kor. 61 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig Kiskeréken a községhezánál leendő eszközésére **1902. évi október hó 31. napjának d. e. 10 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-ez. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérők szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltattak s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-ez. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Vizaknán, 1902. évi október hó 5. napján.

519 1—1

Eichner Károly,
kir. bírósági végrehajtó.

Fogorvos PERL JÓZSEF American Dentist.

Nagyenyedre megérkezett. Készít műfogakat és légnymatu fogszorokat vulcanitban és aranyban Korona- és hidmunka (szájpadlás nélkül). Végez mindennemű fogorvosi műtetteket, u. m.: fogaknak teljesen fájdalom nélkül való kihúzását, fogak és gyökerek tömését arannyal és más jonak bizonyult tömő-anyaggal.

Lakása „Két-Hattyu” szálloda 8. sz.

Rendel délelőtt 9—12 és délután 2—5 óráig.

Tartózkodási idő néhány nap. 512 2—2

KIS HIRDETÉSEK.

Mind-n hirdetés 10 szög 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozásra szívesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeljük. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel.

Szentkirály utca 16 szám alatt egy 2 szoba, konyha, kamara, pincze, padlás stb. álló lakás azonnal kiadó. Tudakozódhatni az ev. papí lakban.

Használt kérékpár jó karban olcsó áron eladó. Megtekinthető Rozsa-utca, Willersdorfer-fele házban. Értekezhetni ugyanott 12—2-ig és este 6—8 óráig.

Az intelligens közönség találkozási otthona.

Vorobicz Kálmán

vászon-, női és férfi divat- és kézműáru-üzlete
Nagyenyed, Fötér (Hid mellett.)

Az őszi és téli idényre, teljes szakképzett séggel és e téren, hosszú időn át szerzett tapasztalataim folytán, egy előnyös bevásárlást tettem, nagyérdemű vevő közönségem nemese elve szem előtt tartásával, nagyobb részt

hazai gyártmányu árukkal,

hogy azon kellemes helyzetbe jutottam, a nagymennyiségű vétel folytán, miszerint minden cikket sokkal jutányosabban árulhatok, mint bárhol, mert: a már kezdteges bizalmakat megerősíteni ohajtom. E kedvező körülmények hatása alatt van szerencsem dús raktáramra becses figyelműket e helyen is fölhívni. Remek újdonságu női ruha kelmék, divatszelmek, mosóbáronyok, barcetek, flanellek, teli posztó, és haraszt-kendők, kész blousok, női és férfi fehérműek, nyakkendők hirtve magyar gyártmányu, finom női-, férfi és gyermek-czipók s harisnyák, csakis finom nyulszőrből készült férfi kalapok, szobaberendezések, szőnyeg-, függöny-, ágyszék, asztalterítőken, paplanokban, vászon-, kézmű- és rövidárúban. Óriási választék mindennemű kezimunka-darabok s hozzávalókban, melyek figyelembe beosztása győ-n örökdtetőleg hat vevő közönségemre.

Kitüntető bizalmu parancsukat várva vagyok

kitünő tisztelettel

Vorobicz Kálmán.

63 66—*

== Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek. ==

Must-eladás.

A nagyenyedi ev. ref. Bethlen-kollégium miriszlói szőlőjében f. évi november 1-én és következő napjain leszüretelendő termésből a kollégium részébe jutó mintegy 90—100 hektóliternyi Rizling, Som, Muskotály, Tramini és más vegyesfajú must f. évi november hó 3-án d. e. 10 órákor megtartandó nyilvános árverés útján el fog adatni.

Kikiáltási ár hektóliterenként 50 korona. Banaatpénz 400 korona.

Az árverés Nagyenyeden a kollégium jóságigazgatósági irodájában fog megtartatni, hol a részletes feltételek korábban is megtudhatók.

Nagyenyed, 1902 október 18.

A Bethlen-kollégium
jogügyi és jóságigazgatósága.

513 2—3

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár t. t.

Alaptőke: 200,000 korona.

Elfogad betéteket évi 5%-ra. Előnyös kölcsönt nyújt váltóra és betáblázásra.

Nyitva minden hétköznap délelőtt 9—12 óráig.

520 114—

Berkovits Béla

női-, férfi-, fiu- és gyermek-készruha,

valamint

férfi-divat-különlegességi üzlete

Nagyenyeden, Fötér 3. Minorita-rend épületében.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az őszi idényre megérkeztek

a női-, férfi-, fiu- és gyermek-készruhák,

valamint a

férfi-divat-különlegességi cikkek.

Ezen alkalommal bátorkodom a nagyérdemű közönség figyelmét az őszi idényre újonnan berendezett raktáromra felhívni.

Raktáromon tartok legdivatosabb férfi-, fiu- és gyermek-öltönyöket, téli kabátokat, legújabb Raglan kabátokat, bundákat, magyar gyártmányu kitünő minőségű kalapokat, kézi munka által előállított férfi-, női- és gyermek-czipöket, nyakkendőket, fehérműt, valamint minden e szakmába vágó cikketeket.

Midőn a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, valamint legolcsóbb árjegyzéséről biztosítom, vagyok minél számosabb látogatásait kerve, szolgálatra készen

kíváló tisztelettel

Berkovits Béla.

453

== Saját szabó-műhely. ==

Somatose

oldható húsfehérnye
a hús tápanyagát tartalmazza (tojásfehérnye és só) majdnem izetlen könnyen oldható por alakban a lehető legjobb

erősítő szer
gyenge, a lép ákórásban visszamaradó egyéneknek — melibetegeknek, ideghegeknek gyomor-betegeknek — gyermek-egyasoknak, inzul kárban szenvedő gyermekeknek, gyógyulóknak.

VAS-SOMATOSE
alakjában pedig különösen

Sápkórban
szendőknek orvosilag ajánlva

Somatose nagy mértékben emeli az étvágyat.

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Csak eredeti csomagolásban valódi.

Magyarnak PÉCS, Németnek BÉCS.

Ne küldjük pénzünket külföldre!

SCHÖNWALD IMRE

órás és ékszerárugyáros
PÉCSETT.

Nem tetsző tárgyakért a pénzt visszaküldöm vagy kicserélem. — Három évi jótállással.

Egy pontos nikkell zsebóra szép kivitelben ..... 3 frt 50 kr. Valódi ezüst kétfedeles anker remontoir erős szerkezettel, szép kivitelben ..... 8 frt 25 kr.
Egy pontos nikkell ébresztő óra ..... 1 frt 90 kr. Valódi ezüst tula remontoir anker kétfedeles óra 10 frt 30 kr.
Valódi ezüst remontoir óra pontos járással ..... 5 frt — kr.

14 karátos arany láncok esinos szép kivitelben:
20 gramm nehéz 25 forint, 25 gramm nehéz 30 forint, 30 gramm nehéz 36 forint, 40 gramm nehéz 47 forint 50 kr.
Minden lánchoz aranyba foglalt köves lógók külön mérve 15—20 gramm súlyban 4 frt 50 kr.

Minden tárgy a kir. főpénzverdehivatal által megvizsgálva és bélyegezve.

233 32 - 40

Kitüntetve állami és aranyérmekkel.

Több ezer elismerő levél birtokomban van.
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.